

KRONIEK

uit romantisch verlangen, hetzij bewust en positief gericht, hetzij onbewust en ontgoocheld of gekwetst. Er bestaat voor den dichter geen „nuchtere” werkelijkheid, hij ziet de wereld stralen in den gloed, die in zijn innerlijk brandt en zich projecteert in alle dingen, waarmee hij in aanraking komt. De volkomen ontnuchterde, dien ik nu maar gemakshalve den realist zal noemen, is niet vatbaar voor den muzischen waanzin. De door Donker behandelde en door hem als door de werkelijkheid gehanteerden bestempelde dichters slagen er slechts in poëzie te schrijven voor zoover en zoo lang als zij hun besef van de hopeloosheid van hun ondernemen te boven zijn gekomen. Want — en dit is een logisch gevolg van hun egocentriciteit — de wanhoop aan het dichterschap, meer dan de wanhoop aan de wereld is het, die deze dichters kwelt en remt. Hierbij sluit zich aan Donker's constateering, dat het levensprobleem bij deze jongeren niet tot sociaal probleem is geworden. Zij zijn in den grond even hevige romantici als welke generatie ook; het is alleen te wijten aan de ontoereikendheid van hun dichterlijke kracht, dat zij de werkelijkheid in hun leven dieper laten doordringen dan hun voorgangers deden. Ik ben mij er van bewust, dat hier een wisselwerking aan den gang is, of liever een gecompliceerd proces van socialen en cultureelen aard, waarop ik thans niet diep kan ingaan. Eenerzijds wordt het dagelijksch leven moeilijker en wanhopiger en laat ook den meest wereldvreemde niet onberoerd, anderzijds worden de cultuurscheppende krachten zwakker. De werkelijkheid beïnvloedt niet slechts de poëzie, de poëzie beïnvloedt ook de werkelijkheid. De ontluste-

ring der werkelijkheid, die de jongeren waarnemen, is ten deele aan hun eigen tekort te wijten. „La trahison des clercs” is echter niet een aangelegenheid van de dichters alleen, het intellect in den uitgebreidsten zin heeft er zich aan schuldig gemaakt en is daardoor mede aansprakelijk geworden voor de catastrophen van dezen tijd. Het zou interessant zijn geweest, Donker's inzichten in dit vraagstuk te vernemen, hij zou dan wellicht het accent niet op de aanwezigheid van het werkelijkheidselement hebben gelegd (de werkelijkheid is zoo sterk als de poëtische krachten gedoogen), maar op het tekort van het poëtisch element. Dusdoende zou hij de crisis der poëzie in een bredere omlijsting hebben geplaatst en zijn beschouwingen ten minste hebben uitgestrekt tot het probleem van de poëzie als scheppenden en ontbindenden factor in de cultuur. Men zou uit Donker's betoog kunnen opmaken dat de alledaagsche werkelijkheid primair is; ik stel daartegenover wat ik als het axioma van den dichter beschouw: in den beginne was de poëzie.

Dit alles neemt niet weg, dat, zooals ik reeds in den aanvang zei, ik het in groote lijnen met Donker's kenschetsingen eens kan zijn. De conclusie is dan al met al niet opwekkend. De poëzie van de nieuwe generatie haalt niet bij die van haar voorgangers. Blijkens Donker's studie heeft nog geen van deze poëten de kracht gevonden, om op de puinhoopen van het heden een nieuwe (verbeeldings)wereld op te bouwen. Het scheppende vermogen blijkt zwak, de poëtische — en vermoedelijk ook de algemeene — cultuur der nieuwe dichters gering. Onvoldoende bezinning op den aard van het dichterschap en op hun eigen tekortkomingen